

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 562/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. J., B., zastúpenej advokátom JUDr. P. A., B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv *podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd* postupom Krajského súdu v Trnave vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Co/75/2012 a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. J. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2012 doručená sťažnosť J. J. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv *podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky* (ďalej len „ústava“), *čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv*

a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Co/75/2012 a jeho rozsudkom z 26. júna 2012 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností vyplýva:

a) Sťažovateľka je v procesnom postavení žalobcu v súdnom spore „o vydanie nehnuteľnosti v zmysle zák. č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách“ vedenom na Okresnom súde Trnava (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 92/1992. Pôvodným žalobcom bola matka sťažovateľky, neb. M. P., do ktorej práv a povinností v konaní vstúpila „ako jediná zákonná dedička“ sťažovateľka. Pôvodne bolo žalovaných 5 odporcov (1. S., 2. G. M., 3. T. W., 4. M. T. a 5. M. T.).

b) Okresný súd rozsudkom z 24. apríla 2009 žalobu zamietol. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom z 27. júla 2010 sp. zn. 9 Co/285/2009 tak, že „rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a trov prvostupňového konania voči žalovaným v 2. a 3. rade potvrdzuje... voči žalovaným v 1. a 5. rade zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie“. Dôvodom vrátenia veci na ďalšie konanie bola skutočnosť, že jedna z požadovaných nehnuteľností „pôvodne v užívaní rodiny B. (právnych predchodcov sťažovateľky, pozn.) slúžila ako dielňa s dvorom, v súčasnosti je súčasťou architektonickej úpravy na V., takáto úprava (verejná komunikácia a verejná zeleň) sa nachádza po celej dĺžke V., je jej súčasťou, jej súčasťou je aj sporná parcela, ktorá sa tu nachádza bezprostredne v chodníku a vo verejnej zeleni. Uvedená architektonická úprava je súrodá, akceptovateľná, dlhodobo užívaná. Uvedená nehnuteľnosť je súčasťou miestnej komunikácie, je užívaná ako súčasť ulice... v T. Chodník nachádzajúci sa na časti pozemku parc. č. 2139/4 bol vybudovaný až po prevzatí pozemku štátom v súvislosti s výstavbou Domova dôchodcov.

Nehnuteľnosť nemôže slúžiť svojmu pôvodnému účelu, pretože pôvodne na parc. č. 2139/4 bola murovaná kancelária a drevený sklad, inventúrne č. 2451, drevená budova – výkupňa, inventúrne č. 2452 a hospodárska budova (sklad), inventúrne č. 2453. Obnovenie takéhoto využitia nehnuteľnosti zvlášť i preto, že parcela sa nachádza v strede ulice je už aktuálne vylúčené.

Na nehnuteľnosti sa pôvodná stavba nenachádza, nenachádza sa tu ale ani nová stavba, nie je zastavaná, nachádza sa na nej chodník a verejná zeleň v úrovni zemského povrchu, nad touto úrovňou nie je žiadna stavba, žiaden objekt, nachádzajú sa tu zrejme rastliny a stromy.

Preto odvolací súd považoval za potrebné rozhodnutie súdu prvého stupňa voči žalovaným v 1. a 5. rade zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP za účelom objasnenia, či je daný dôvod na vydanie veci podľa § 6 ods. 1 písm. k) zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách a či ide o nehnuteľnosť spôsobilú na vydanie.

Po vrátení veci súd prvého stupňa doplní dokazovanie na uvedené doposiaľ nezisťované okolnosti významné pre konečné rozhodnutie, zadováži si úplné podklady súvisiace so znárodnením majetku pôvodného vlastníka, zistí, či mu mala byť a bola náhrada vyplatená, prečo tomu tak prípadne nebolo a zistí, či vydanie nehnuteľnosti nie je v rozpore s § 8 ods. 3 zákona, čo by vydanie nehnuteľnosti žalobkyni znamenalo, čo by spôsobilo na uvedenom usporiadaní vlastníckych a užívacích práv v danom teritóriu.“.

c) Po vykonanom dokazovaní okresný súd rozsudkom č. k. 17 C 92/1992-581 z 9. novembra 2011 žalobu sťažovateľky proti odporcom S. a M. T. zamietol.

d) O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 9 Co/75/2012-630 z 26. júna 2012 tak, že „*napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdzuje*“.

3. Sťažovateľka namietala najmä nesprávne faktické závery vo veci konajúcich všeobecných súdov, ktoré klasifikovali (hodnotili, posudzovali) verejný chodník na jej pozemku ako stavbu, a následne (v nadväznosti) na to nesprávnu interpretáciu a aplikáciu ustanovenia § 8 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o mimosúdnych rehabilitáciách“), ktorá umožnila nevydať jej ako oprávnenej osobe predmetný pozemok („*Pozemok, na ktorom je umiestnená stavba, ktorá bola zriadená až po prevzatí pozemku štátom, sa nevydáva*“). V súvislosti s ňou vykonaným výkladom citovanej právnej normy na podporu svojho tvrdenia obšírne argumentovala s v sťažnosti uvedenými rozhodnutiami Najvyššieho súdu Českej republiky podporujúcimi jej interpretáciu.

4. Podľa názoru sťažovateľky „závery Krajského súdu... obsiahnuté v rozhodnutiach v konaní 9 Co 75/2012 sú arbitrárne, v rozpore so základnými zásadami logiky a právneho poriadku SR, a teda sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň porušujú práva sťažovateľky na riadny a spravodlivý proces a najmä v konečnom dôsledku porušujú právo sťažovateľky na pokojné užívanie majetku...

... súd pri svojich úvahách vychádzal z domniek, ktoré nemajú oporu v dokazovaní. ... nebolo preukázané..., že by sa na spornom pozemku nachádzali akékoľvek okrasné rastliny...

Predmetný priestor taktiež nie je oddychovou zónou...

... počas konania nebolo v tomto smere vykonané žiadne dokazovanie. Takéto ničím neodôvodnené a nepodložené rozhodovanie nie je možné označiť inak ako prejav sudcovskej svojvôle a arbitrárneho rozhodovania.“. Sťažovateľka tvrdí, že „popísaným rozhodnutím krajského súdu... zo dňa 26. júna 2012, sp. zn. 9 Co 75/2012 boli porušené ústavné práva... na súdnu a inú právnu ochranu a na pokojné užívanie majetku zakotvené v článku 46 Ústavy..., v článku 36 ods. 1 Listiny... a v článku 6 ods. 1 Dohovoru...“.

5. Sťažovateľka navrhla („Návrh na rozhodnutie vo veci samej“), aby ústavný súd „vychádzajúc z popísaného skutkového stavu, prípadne v priebehu konania pred ústavným súdom doplneného, vydal nález o porušení základných práv sťažovateľov garantovaných mu čl. 46 ods. 1 Ústavy..., čl. 36 ods. 1 Listiny..., čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a rozsudok Krajského súdu... zo dňa 26. júna 2012, sp. zn. 9 Co 75/2012 zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie“.

Súčasne požiadala o náhradu trov konania „vo výške 323,50 €“.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom na začatie konania (koncentrovanom v jeho petite, pozn.) okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie označených práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom (body 1 a 6) postupom krajského súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 9 Co/75/2012 z 26. júna 2012.

10. Podstatou námietok sťažovateľky boli tvrdenia o svojvoľnosti, zjavnej neopodstatnenosti a arbitrárnosti faktických a právnych záverov napadnutého rozsudku krajského súdu (pozri bod 4). Podľa názoru sťažovateľky dominantným nedostatkom rozhodnutia krajského súdu bol najmä chybné klasifikovaný skutkový stav a v dôsledku

toho aj nesprávna interpretácia a aplikácia ustanovenia § 8 ods. 3 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách (pozri bod 3) v jej reštitučnej veci. Tým podľa názoru sťažovateľky došlo k porušeniu ňou označených práv (body 1, 5 a 6).

II. A

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru

11. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

12. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo

následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľky rozsudkom sp. zn. 9 Co/75/2012 z 26. júna 2012 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, listiny, resp. dohovoru.

13. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zisteného skutkového stavu a na neho nadväzujúce právne závery. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd po oboznámení výsledkov konania prvostupňového súdu sa zaoberal podstatou odvolacej argumentácie sťažovateľky, ktorá uviedla, „že posúdenie súdu, že na danom pozemku sa nachádzajúci chodník je stavbou, je nesprávne. Tiež uviedla, že definíciu pojmu stavba určenú verejnoprávnymi predpismi, z ktorej súd prvého stupňa vychádzal, nemožno bez ďalšieho použiť v oblasti občianskoprávnej. V súlade s ustálenou judikatúrou stavba v zmysle § 8 ods. 3 zákona 87/1991 Zb. je taký výsledok stavebnej činnosti, ktorý je samostatne vecou a môže byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov. Z LV. č. 5000 k. ú. T. vyplýva, že na predmetnej parcele sa nenachádza žiadna stavba, ku ktorej by bolo možné evidovať vlastnícke právo. Túto argumentáciu podporila rozhodnutím Najvyššieho súdu ČR č. k. 2 Cdon 1414/97... ďalej uviedla, že argument súdu, že predmetný pozemok nemožno vydať z dôvodu, že je zohľadňovaný ako súčasť areálu, že chodník na ňom sa nachádzajúci je potrebný z hľadiska urbanistického riešenia priestoru a jeho využitia, nemôže obstať, pretože jediným dôvodom na nevydanie pozemku je prípad, že na pozemku sa nachádza stavba. Pre úplnosť uviedla, že nepovažuje za správne ani posúdenie súdu, že právo na vydanie nehnuteľnosti jej nevzniklo podľa § 6 ods. 1 písm. k) reštitučného zákona. Je presvedčená, že právomoc k znárodňovaniu mal len minister vnútorného obchodu a nie poverenictvo príp. jeho funkcionári, v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR č. k. 2 Cdon 306/96.“.

Svoje rozhodnutie odôvodnil krajský súd takto: „Krajský súd... ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku – ďalej len OSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 OSP), oprávnenou osobou – účastníkom konania (§ 201 OSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému bol tento opravný prostriedok prípustný, preskúmal vec podľa

ust. § 212 ods. 1 a 2 OSP, posúdil v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania, na odvolacom pojednávaní (§ 214 ods. 1 OSP) a dospel k záveru, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny...“

Po citovaní ustanovení „§ 219 ods. 1 a 2 OSP..., § 3d ods. 4 a § 4b ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách..., § 7 ods. 1 písm. d) vyhlášky č. 35/1984 Zb. Federálneho ministerstva dopravy, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách..., § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka (OZ)...“ krajský súd ďalej uviedol a argumentoval takto: „Predmetom tohto konania je žaloba žalobkyne neb. M. P., resp. toho času už jej právnej nástupkyne, o vydanie nehnuteľnosti v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách.

V danej veci už bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 17 C 92/1992-377 zo dňa 24. 04. 2009 tak, že žaloba žalobkyne bola zamietnutá. Toto rozhodnutie bolo odôvodnené tým, že výzva na vydanie nehnuteľnosti sa minula účinku, pretože žalobkyňa nevyzvala na vydanie povinnú osobu – mesto T., ktoré bolo v rozhodnom čase ich vlastníkom.

Odvolací súd rozsudkom č. k. 9 Co 285/2009-502 zo dňa 27. 07. 2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti voči žalovaným v 2. a 3. rade potvrdil a v napadnutej zamietajúcej časti voči žalovaným v 1. a 5. rade zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zrušenie a vrátenie veci voči žalovaným v 1. a 5. rade odôvodnil tým, že výzva na vydanie parcely č. 2139/4 bola adresovaná povinnej osobe – teda štátu, ktorý bol zastúpený Okresným úradom v Trnave, nakoľko v rozhodnom čase predmetnú vec držal, a uložil súdu prvého stupňa zaoberať sa tým, či je daný dôvod na vydanie veci v zmysle zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, vykonať dokazovanie, či pôvodnému vlastníkovi mala byť a bola vyplatená náhrada a posúdiť, či ide o vec spôsobilú na vydanie a čo by vydanie nehnuteľnosti žalobkyňi spôsobilo na usporiadaní vlastníckych a užívacích práv v danom teritóriu.

Napadnutým rozhodnutím súd prvého stupňa žalobu zamietol, pričom mal za to, že žalobkyňa má nárok na vydanie pozemku v zmysle § 6 ods. 1 písm. j) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, nakoľko k vyvlastneniu došlo bez vyplatenia náhrady, avšak vydaniu nehnuteľnosti bráni skutočnosť, že na predmetnom pozemku sa nachádza stavba – chodník a teda v zmysle § 8 ods. 3 cit. zákona sa takýto pozemok nevydáva, ale žalobkyňi

patri finančná náhrada, ktorú je potrebné si uplatniť na príslušnom ústrednom orgáne štátnej správy.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku a spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa zistil v potrebnom rozsahu skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Stotožnil sa tiež s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a na toto v podrobnostiach poukazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a tiež vzhľadom na potrebu vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd uvádza nasledovné:

Súd prvého stupňa správne posúdil, že žalobkyňa má právo na vydanie veci v zmysle § 6 ods. 1 písm. j) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, nakoľko žalovaní nijako nepreukázali, že by právnenému predchodcovi žalobkyne bola vyplatená náhrada. Treba však dať za pravdu žalobkyni v tom ohľade, že dôvod na vydanie predmetnej nehnuteľnosti tu je aj v zmysle § 6 ods. 1 písm. k) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, nakoľko znárodnenie bolo vykonané v rozpore z vtedy platnými právnymi predpismi. Najvyšší súd ČR v rozhodnutí č. k. 2 Cdon 306/96 judikoval, že v prípade, že zákon č. 118/1948 Sb. zveril právomoc určiť rozsah znárodnenia do rúk ministra vnútorného obchodu, potom aj okolnosť, že znárodňovací proces bol zavŕšený výmerom o rozsahu znárodnenia, ktorý podpísala iná osoba, spôsobuje, že znárodnenie bolo vykonané v rozpore z vtedy platnými predpismi. Odôvodnenie súdu prvého stupňa, že poverenictvo bol vládny, ústredný orgán štátnej moci v ľudovodemokratickom Československu, na čele s povereníkom, ktorý zastupoval do roku 1960, to ktoré ministerstvo, z tohto pohľadu nie je dostatočné.

V danom prípade je tu dôvod na vydanie predmetného pozemku podľa § 6 ods. 1 písm. j) aj písm. k) zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, ustanovenie § 8 ods. 3 cit. zákona sa však pri naplnení podmienok v ňom uvedených vzťahuje na oba tieto dôvody. Vzhľadom na túto skutočnosť v danej veci je kľúčové, či na predmetnom pozemku je stavba, ktorá bola zriadená až po prevzatí pozemku štátom.

Ustanovenie § 8 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb. umožňuje povinnej osobe nevydať pozemok oprávnenej osobe, ak na ňom bola po jeho prevzatí štátom zriadená stavba, zmyslom ktorého bolo zabrániť vzniku zložitých vzťahov vyplývajúcich z toho, že niekto

namiesto plnenia in natura môže požiadať o finančnú náhradu za taký pozemok, a to v jeho všeobecnej cene.

Súd prvého stupňa zhodnotil danú otázku tak, že vydaniu pozemku bráni stavba – chodník. Predmetný chodník (inžinierska stavba v zmysle stavebného zákona) je umiestnený na parcele tak, že ju pozdĺžne pretína, pričom ju rozdeľuje na dve menšie časti o šírke 1 až 1,5 m, chodník má zásadný význam na pokojný a nerušený prechod po predmetnej ulici bez kontaktu s verejnou komunikáciou, toto územie slúži starším obyvateľom na ich regeneráciu a je súčasťou teritória domova, v ktorom žijú. Chodník vedie z centra mesta a smeruje do oddychovej okrajovej časti T. Zhodnotil, že chodník je stavbou zásadného významu, ktorý značne determinuje možnosti využitia pozemku a bráni vo vydaní parcely, na ktorej sa nachádza.

Žalobkyňa v odvolaní namietala, že definíciu pojmu stavba určenú verejnoprávnymi predpismi, z ktorej súd prvého stupňa vychádzal, nemožno bez ďalšieho použiť v oblasti občianskoprávnej. V súlade s ustálenou judikatúrou stavba v zmysle § 8 ods. 3 zákona č. 87/1991 Zb. je taký výsledok stavebnej činnosti, ktorý je samostatnou vecou a môže byť samostatným predmetom občianskoprávnych vzťahov. Túto argumentáciu podporila rozhodnutím Najvyššieho súdu ČR č. k. 2 Cdon 1414/97, podľa ktorého ak reštitučný zákon rieši majetkovoprávne vzťahy, ktoré sú svojou povahou vzťahmi občianskoprávnymi, potom pojem stavba v ňom uvedený je potrebné vykladať staticky ako jedinečný výsledok určitej stavebnej činnosti, pritom musí ísť o stavbu ako spôsobilý predmet občianskoprávnych vzťahov, nie o súčasť inej veci. Parkovisko chápané ako konštrukcia vystavaná na povrchu určitého pozemku nie je stavbou vo vyššie uvedenom občianskoprávnom význame. Samotná skutočnosť spracovania povrchu pozemku nebráni vydaniu tohto pozemku.

Odvolací súd má za to, že právny názor uvedený v citovanom rozhodnutí NS ČR sa vzťahuje na kvalitatívne inú situáciu. Ako uviedol Najvyšší správny súd ČR vo svojom rozhodnutí č. k. 5 As 62/2008-59, v doterajšej judikatúre boli väčšinou posudzované povrchy pozemkov (spravidla nešlo o komunikácie), ktoré boli upravené vrstvením rôznych materiálov (napr. štrkové parkovisko, tenisový kurt). V predmetnom rozhodnutí Najvyššieho správneho súdu bolo posudzované, či účelová komunikácia môže byť stavbou spojenou so zemou pevným základom, teda samostatnou nehnuteľnou vecou, alebo len súčasťou pozemku, na ktorom sa nachádza. Vyjadril právny názor, že v prípade, že stavebné

prevedenie účelovej komunikácie je také, že je možné jednoznačne vymedziť, kde končí pozemok a kde začína stavba, a pokiaľ zároveň nie je možné stavebné prevedenie účelovej komunikácie odstrániť bez jej zničenia či zásadného, zhoršenia jej zjazdnosti či schodnosti, pôjde o samostatnú nehnuteľnú vec v zmysle § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že treba prihliadať aj na účel stavby, rozdielne sa bude posudzovať komunikácia a rozdielne odkladacia plocha, pričom obe sú obdobného stavebno-technického charakteru.

Z ustanovenia § 3d ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách vyplýva, že miestne komunikácie sú vo vlastníctve obcí. Z tohto ustanovenia možno jednoznačne dôvodiť, že miestne komunikácie môžu byť vo vlastníctve inej osoby ako pozemok, na ktorom sa nachádzajú a teda môžu byť samostatne spôsobilým predmetom občianskoprávných vzťahov, a z toho dôvodu je potrebné považovať ich za stavby nielen v zmysle správnych predpisov, ale aj v zmysle občianskoprávnom. V danom prípade predmetný chodník, ktorý vedie nielen cez pozemok, o vydanie ktorého ide, ale pozdĺž celej ulice..., je tvorený asfaltom, ohraničený obrubníkmi, možno teda povedať, že predmetná miestna komunikácia je spojená so zemou pevným základom, je tu možné vymedziť, kde končí pozemok a kde začína stavba a nie je možné stavebné prevedenie tejto komunikácie odstrániť bez jej zničenia či zásadného zhoršenia jej schodnosti. Možno teda uzavrieť, že predmetný chodník je stavbou aj v zmysle občianskoprávných predpisov a bol vybudovaný až po prevzatí pozemku štátom, čím sú naplnené podmienky uvedené v § 8 ods. 3 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, ktorá ustanovuje výnimku, kedy sa pozemok, ktorý by sa mal inak vydať, nevydá.

Odvolací súd však ďalej považuje za potrebné poukázať tiež na ustanovenie § 3 ods. 1 OZ, ktorého aplikácia by bez ohľadu v danom prípade tiež mohla odôvodniť nevydanie pozemku.

Najvyšší súd ČR v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1884/2007 aj vo veciach týkajúcich sa vydania veci oprávnenej osobe v zmysle zákona o mimosúdnych rehabilitáciách pripustil aplikáciu ustanovenia § 3 ods. 1 OZ, ktoré je všeobecnou prevenčnou klauzulou, ktorá obmedzuje výkon práv a povinností z občianskoprávných vzťahov tak, že nesmie zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných subjektov a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Uviedol, že vzhľadom na absenciu ustanovenia všeobecnej povahy v reštitučnom zákone je možné použiť aj na výkon práv a povinností z občianskoprávných vzťahov podľa

reštitučného zákona ustanovenia § 3 ods. 1 OZ, pričom aplikáciu tohto ustanovenia automaticky nevylučuje ani ustanovenie § 8 ods. 3 zákona o mimosúdnych rehabilitáciách a to pri existencii takých výnimočných skutkových okolností, ktoré zákon o mimosúdnych rehabilitáciách nereflektuje a ktoré s ohľadom na ich jedinečnosť nemohol predvídať. Aj v rozhodnutiach Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 26 Cdo 205/2001 a 23 Cdo 2060/98 bolo rozhodnutie nevydať nehnuteľnosť, ktorej sa žalobcovia domáhali v zmysle zákona o mimosúdnych rehabilitáciách, odôvodnené práve poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 OZ.

V danej veci je potrebné vziať do úvahy, že na rozhodujúcej časti predmetného pozemku, o vydanie ktorého ide, sa nachádza miestna komunikácia – chodník, ktorý parcelu delí pozdĺžne na dva súbežné priestory o šírke cca 1,5 m, ktoré sú hospodársky nevyužiteľné. Na tejto ulici je chodník vybudovaný opakovane, pričom jeden chodník vedie cez parcelu a druhý chodník súbežne s ním, avšak tento sa nachádza tesne pri ceste určenej na prevádzku motorových vozidiel. Priestor medzi chodníkmi je zatrávený a je tu vysadená verejná zeleň. Celkovo možno zhodnotiť, že pozdĺž celej ulice, (teda aj na spornej parcele) sa nachádza verejná zeleň s výsadbou rastlín a okrasných drevín, ktorá je udržiavaná a užívaná obyvateľmi tohto teritória, pričom celé urbanistické usporiadanie tohto územia pôsobí usporiadane, premyslene, logicky, územie na seba nadväzuje a je týmto spôsobom riešené plánovane. Tento chodník má zásadný význam pre pokojný a nerušený prechod po predmetnej ulici bez kontaktu s cestou, po ktorej je zvýšená premávka motorových vozidiel. Tiež je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že v predmetnom priestore sa v bezprostrednej blízkosti spornej parcely nachádza Domov dôchodcov a tiež materská škola, preto je existujúce usporiadanie chodníkov a zelene žiadúce a to vzhľadom na bezpečnosť detí a starších ľudí, ako aj možnosť oddychu a regenerácie obyvateľov tohto územia. Vzhľadom na takéto usporiadanie daného priestoru je predmetný pozemok, vydania ktorého sa žalobkyňa domáha, hospodársky nevyužiteľný.

Z týchto dôvodov má odvolací súd za to, že vydanie spornej parcely by bolo v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 OZ. Do práv žalobkyne týmto rozhodnutím nebude podstatne zasiahnuté, pretože pozemok nie je hospodársky využitelný a žalobkyňa v prípade nevydania veci má nárok na finančnú náhradu.

Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa ust. § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.“

14. Ústavný súd zastáva názor, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

15. Predmetné rozhodnutie krajského súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

16. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že krajský súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo

účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

17. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody uvedené krajským súdom v napadnutom rozhodnutí sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu krajský súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

18. Vychádzajúc zo zistených skutočností, ako aj z konštantnej judikatúry ústavného súdu spojenej s posudzovaním dodržiavania zásad spravodlivého procesu dospel ústavný súd k záveru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II. B

19. Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie práva „na pokojné užívanie majetku“ neuvedeného v petite sťažnosti (body 4, 5 a 6), ústavný súd sa jeho posudzovaním s prihliadnutím na ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde (bod 8) samostatne

nezaoberal, ale hodnotil ho ako súčasť argumentácie sťažovateľky namietajúcej porušenie práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

20. Sťažovateľka tiež tvrdila, že rozhodnutie krajského súdu z 26. júna 2012 je nepreskúmateľné. Nepreskúmateľnosť mala byť spôsobená „*odlišným právnym názorom... v jednej a tej istej veci dva absolútne protichodné právne závery*“ vyplývajúcim z odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 9 Co/285/09 z 27. júla 2010, v ktorom podľa názoru (domnienky) sťažovateľky krajský súd konštatoval, že na parcele (pozemku) „*sa pôvodná stavba nenachádza, nenachádza sa tu ale ani nová stavba, nie je zastavaná, nachádza sa na nej chodník*“, čo malo svedčiť v jej prospech na vydanie pozemku. Vychádzajúc z celkového posúdenia (logického výkladu a účelu) predmetnej časti odôvodnenia druhostupňového rozhodnutia z 27. júla 2010 [citovanom v bode 2b)] ústavný súd konštatuje, že toto tvrdenie sťažovateľky (existencia dvoch protichodných právnych záverov v tej istej veci) z obsahu tejto časti odôvodnenia jednoznačne nevyplýva. Argumentácia sťažovateľky (opierajúca sa o tretí odsek predmetnej citácie) majúca potvrdiť protichodnosť právneho záveru krajského súdu o ne/existencii stavby v jeho rozsudkoch z 27. júla 2010 a 26. júna 2012 je podľa názoru ústavného súdu účelovým vyňatím len jednej časti predmetného odôvodnenia bez pochopenia celkového úmyslu krajského súdu zabezpečiť ďalším dokazovaním „*doposiaľ nezisťované okolnosti významné pre konečné rozhodnutie*“ (odstavec 5 predmetnej citácie). Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri celkovom posudzovaní námietok sťažovateľky (bod 6) na túto jej argumentáciu pri formulovaní svojich právnych záverov (bod 18) neprihliadol.

21. Ústavný súd poznamenáva, že mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov (a ani zjednocovanie právnych názorov senátov najvyššieho súdu) a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená práve najvyššiemu súdu.

22. Sťažovateľka v sťažnosti namietala porušenie svojho „*práva na spravodlivý proces*“, čo odôvodňovala tým, že „*odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní z dovedy*

nespomenutého právneho posúdenia veci..., keď nemožnosť vydania predmetnej nehnuteľnosti odôvodnil z aplikácie ust. § 3 ods. 1 OZ“. Toto odôvodnenie urobil (prvýkrát) odvolací súd bez toho, aby „vopred na možnosť aplikácie takéhoto právneho názoru upozornil a umožnil vyjadriť sa k nemu“. Tento postup, keďže „proti... (rozhodnutiu odvolacieho súdu pozn.) ... nie sú riadne opravné prostriedky prípustné“, je podľa názoru sťažovateľky „v rozpore so zásadou dvojinštančnosti súdneho konania.“ S uvedeným názorom sa ústavný súd nestotožňuje. Podľa ustálenej praxe všeobecných súdov dovolanie podľa § 238 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je možné podať nie iba na základe formálneho označenia výroku o zmenení prvostupňového rozsudku, ale aj na základe rozdielnosti rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvého stupňa, ak okolnosti významné pre rozhodnutie veci posúdili oba súdy rozdielne, v dôsledku čoho odlišne určili alebo deklarovali práva a povinnosti účastníkov. Ústavný súd v súvislosti s tým poznamenáva, že uvedený dôvod (argument sťažovateľky) umožňoval sťažovateľke domáhať sa nápravy podaním dovolania najvyššiemu súdu, a teda bol spôsobilým na odmietnutie sťažnosti pre nemožnosť konať v tejto časti sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti (§ 25 ods. 2 v spojení s § 58 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

23. Nad rámec už uvedeného je potrebné konštatovať, že ďalším možným (a aj samostatným) dôvodom odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (pre nedostatok náležitostí predpísaných zákonom) je skutočnosť, že sťažovateľka k sťažnosti nepriložila splnomocnenie na jej zastupovanie pred ústavným súdom (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

III.

24. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd nepovažoval za dôvodné zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky (bod 5).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2012

